

Novičke o ekološkem kmetijstvu v Srednji in Vzhodni Evropi

Š T 2 9

AUGUST 2011

Avalon

podpira trajnostni razvoj
podeželja v nerazvitih
kmetijskih območjih

Phone:
+31 (0)515 331955
Fax:
+31 (0)515 331980

office@avalon.nl
www.avalon.nl

EkoConnect

Mednarodni center za
ekološko
kmetovanje v Srednji in
Vzhodni Evropi

Phone:
+49 (0) 351-20 66 172
Fax:
+49 (0) 351-20 66 174

info@ekoconnect.org
www.ekoconnect.org

Drage bralke in bralci,

Z veseljem vam predstavljamo naše aktualne Novičke. Od izida naše zadnje publikacije se je seveda zgodilo že veliko novega. Prav zato smo se potrudili in najpomembnejše ter najbolj zanimive novice vključili v tokratno publikacijo.

Najpomembnejša izmed novic je pridobitev globalne ekološke označbe zveze IFOAM. Nova označba omogoča potrošnikom hitro prepoznavanje produktov, izdelanih po ekoloških standardih po vsem svetu. Še vedno pa ostaja odprto vprašanje, kako se bo nova označba uskladila s predpisanim EU certifikatom.

V maju je potekal tudi že 6. vsakoletni Organski marketing forum v Varšavi. Letošnje leto je bila zabeležena več kot 30-odstotna rast razstavnih prostorov in prvič dosežena nevtralna CO₂ bilanca.

Poleg omenjenega bi vam radi predstavili tudi nekaj različnih manjših projektov, ki pomenijo velik prispevek k ekološkemu kmetijstvu. Naša poročila o čebelarskem projektu v Nemčiji, ekološki trgovini v Romuniji in pridelavi mleka v Armeniji so dobri primeri lokalnih iniciativ z mednarodnim učinkom.

Vedno smo vas obveščali tudi o situaciji glede gensko spremenjenih organizmov (GSO) v Evropi. Tokrat imamo za vas dobro novico. Julija je Evropski parlament sprejel odločitev o možnosti držav članic, da lahko omejijo ali prepovejo gojenje GSO na svojem ozemlju. S tem je Evropski parlament jasno podprl pravice državljanov Evropske unije pri odločitvi, da ostanemo brez GSO.

Želimo vam veliko veselja ob branju naših prispevkov,

Katja Bykova & Bernhard Jansen, EkoConnect

Prevod iz nemščine: Neja Morato Štucin

Vsebina:

1. Izkušnje pri ekološkem gojenju soje na severu Nemčije in v Severni Evropi
2. IFOAM uvaja globalno veljavno oznako za eko izdelke
3. Ekološko poljedelstvo za Vzhodno Evropo – razvijalec pridelave žitaric Darzau se predstavi
4. Seznanjanje strank z organskim: študija iz Romunije
5. Krava – uničevalka podnebja???
6. forum ekološkega trženja v Varšavi s še več razstavnega prostora
7. Trajnostna pridelava bio mleka v Armeniji
8. Čebele iščejo kmete
9. Film "Prašičji biznis" v bran bio mesu
10. Koledar dogodkov 2011

EKOconnect
Organic Agriculture Moving East

avalon

1. Izkušnje pri ekološkem gojenju soje na severu Nemčije in v Severni Evropi

Soja je za ekološke živalorejce pomemben vir beljakovin v krmi, zanimiva pa je tudi za poljedelstvo, saj gre za rastlino, ki veže dušik, a ima krajši cikel rasti kot na primer nekatere sorte graha in volčjega boba.

Dodati velja še velike težave zaradi onesnaženosti s sledmi gensko spremenjene soje, ki je na voljo na trgu, in naraščajočih cen izdelkov iz soje. Doslej je veljalo, da v Evropi soja zaradi temperaturne občutljivosti uspeva predvsem na jugu Nemčije in v Južni Evropi (Italija, Francija, Avstrija). Strokovnjaki s Spodnje Saške (www.lwk-niedersachsen.de) so raziskali, ali ekološka pridelava soje lahko uspe tudi na severu Nemčije. Tudi na Danskem (www.agrsci.au.dk/sojabonner) in v Švici (www.raumberg-gumpenstein.at) so že opravili poskuse z eko sojo.

Photo: University Arhaus

Na splošno soja za rast potrebuje naslednje pogoje: tla, ki se hitro ogrejejo, po možnosti brez območij hladnega zraka, temperaturno vsoto (vsoto povprečnih dnevniških temperatur od setve do žetve) najmanj 1450 °C in nobenega padca temperatur pod 6 °C. Tla ne smejo biti kamnita, prisotnega mora biti čim manj plevela, optimalna pH vrednost pa je med 6 in 7. Soja uspeva bolje, če je posejana za zimskimi žitaricami, slabo za poletnimi žitaricami in nikakor za krompirjem (po Baumert, Naturland, februar 2011). Če jo sejemo za sončnicami ali oljno ogrščico, naj bo vmes vsaj štiriletni premor.

Za pridelavo v bolj severnih ali višje ležečih območjih je treba uporabiti sorte, ki bolje prenašajo nizke temperature in hitro dozori. Tak primer je sorta „Fiskeby V“ pridelovalca Holmberga iz Švedske. Pri poskusih na Spodnjem Saškem se je najbolje obnesla sorta „Merlin“, za krmo pa je primerna tudi pridelava sorte „Protina“.

Soja praviloma vsebuje okoli 30 – 45 % beljakovin in 15 – 25 % olja. Pri poskusih na Danskem so v letih 2008 – 2010 dosegli donose od 1,5 do 2,0 t/ha z beljakovinsko vsebnostjo med 40 in 42 % ter vsebnostjo olja med 16 in 18 %. Na Spodnjem Saškem je žetev leta 2009 prinesla 2 t/ha s 40-odstotno vsebnostjo beljakovin in 19-odstotno vsebnostjo olja. Leta 2010 je bila žetev manj uspešna zaradi slabih vremenskih razmer (zelo mrzel in vlažen maj) ter slabega razvoja dušik fiksirajočih bakterij (Rhizobia); donos je bil le 1,2 t/ha. Vsebnost beljakovin je ostala le pri povprečno 30 %, vsebnost olja pa je bila skoraj enaka tisti iz 2009.

Največji problem pri pridelavi soje je njena nemoč proti plevelu. Za boj s plevelom je treba uporabiti mehanizacijo. Na Spodnjem Saškem testirajo tudi učinkovitost različnih mehaničnih pristopov k boju s plevelom. Največji uspeh so dosegli s strojem, ki spodkoplje majhen del prsti levo in desno od sadik soje in tako pokrije plevel. Da lahko pravilno deluje, mora med vrstami biti 40 cm razmika, namesto običajnih 12 cm. Na Danskem so z večjim razmikom med vrstami dosegli povečanje donosa za 0,2 – 0,4 t. V spodaj navedenih virih boste našli tudi informacije o najboljših tehnikah setve in žetve.

Baumert (2011): Erfahrungen im Anbau von Sojabohnen 2010. Naturland Fachberatung. (Izkušnje pri gojenju soje 2010)

www.naturland.de/fileadmin/MDB/documents/Erzeuger/Tagungsbeitraege/Ackerbautagung_2011/2011-A-Baumert-Erfahrungen_Anbau_Sojabohnen_2010.pdf

Mücke; Meyercordt (2010): Versuchsbericht Ökologischer Sojabohnenanbau in Niedersachsen (Poročilo o poskusu gojenja eko soje na Spodnjem Saškem)

www.lwk-niedersachsen.de/download.cfm/file/346,44ac074b-237d-eebf-5e5c42055e4d8fbf~pdf.html

Petersen (2010): Dyrkning af sojabønner i Danmark (Gojenje soje na Danskem). Aarhus University, Faculty of Agricultural Sciences. www.web.agrsci.dk/djfpublikation/djfpdf/gvma333.pdf

Avtorica: Andrea Mühle, EkoConnect

Prevod iz nemščine: Klavdija Černilogar

* * * * *

2. IFOAM uvaja globalno veljavno oznako za eko izdelke

Skladno z rastjo globalnega trga ekoloških izdelkov raste tudi število različnih eko oznak, kar potrošnikom otežuje pregled nad njimi. Poleg državnih obstaja namreč tudi veliko zasebnih oznak, ki naj bi potrošniku dajale dodatne specifične informacije o izvoru ali kakovosti izdelkov. Vendar pa le malo uporabnikov eko izdelkov dejansko zanimajo podrobnosti o postopkih certificiranja ali njihovih standardih. Potrošnik bi predvsem rad vedel, ali so artikli certificirani pri priznanem podeljevalcu oznak in ali so bili proizvedeni v skladu z ekološkimi smernicami.

14. februarja letos, po šest let trajajoči razpravi, je Mednarodna zveza gibanj za ekološko kmetijstvo (IFOAM) predstavila prenovljen sistem zagotavljanja ekološke kakovosti in uvedla novo globalno oznako „Globalna eko oznaka“ (*Global Organic Mark*). Ključni element reforme je tako imenovana „družina standardov“ (*Family of Standards*), ki je seznam globalnih ekoloških smernic. Na njem so vsi eko standardi, ki jih formalno priznava IFOAM, saj ustrezajo ciljem in načelom ter prizadevanjem te zveze.

Več kot 40 državnih in zasebnih organizacij že izpolnjuje te skupne zahteve in je tako del „družine“. Bio zakonodaja EU se orientira po družini standardov in je prevzela njene smernice. Enako velja za zakonsko ureditev ekoloških standardov v državah kot so Nemčija, Italija, Madžarska, Švica, ZDA, Kanada, Turčija, Indija, Kitajska, Izrael, Japonska in Argentina, kot tudi za zasebna združenja pridelovalcev, kakršni sta Gaa e.V. iz Nemčije in Bolicert iz Bolivije. V prihodnosti se bo vključilo še več združenj.

Z globalno eko oznako bo IFOAM ponudil prvi v vsem svetu veljavni eko logo izdelkov. Lahko ga bodo uporabljali kmetje in eko predelovalna in tržna industrija, če bodo izpolnjujevali smernice za proizvode v okviru eko kmetijskega gibanja.

„Oznanjamo novo ero,“ pravi Katherine DiMatteo, predsednica IFOAM. „Družina standardov in globalna eko oznaka sta izjemna mejnika v zgodovini eko kmetijstva. Zdaj so na vrsti interesne skupine in trg, da spoznajo potencial, ki ga ti dve novosti prinašata.“

Več informacij na to temo najdete na uradni spletni strani IFOAM (www.ifoam.org) in v reviji *Ecology & Farming*, ki jo izdaja IFOAM (številka 2, april 2011, www.ecologyandfarming.com).

Avtorica: Katja Bykova, EkoConnect

Prevod iz nemščine: Klavdija Černilogar

* * * * *

3. Ekološko poljedelstvo za Vzhodno Evropo – razvijalec pridelave žitaric Darzau se predstavi

Raziskovalna ustanova Darzau iz Nemčije že dvajset let prideluje žitarice pod ekološkimi pogoji.

Darzau leži južno od Hamburga in se odlikuje predvsem po pretežno peščenih tleh (<50 peščenih delcev na lestvici od nič do sto). V kombinaciji z vsako leto prisotnimi suhimi obdobji v različnih letnih časih lahko razvijajo poseben izbor rastlin s poudarkom na toleranco na suhost. Razvijajo sorte, ki so prilagojene pogojem ekološkega kmetijstva. Izberejo jih na podlagi učinkovitosti glede na hranila, kar pomeni, da te sadike denimo potrebujejo majhen vložek za dober do zelo dober donos zimske pšenice z visoko vsebnostjo glutena. Med dodatne kriterije za izbor spadata sposobnost rastline za zatiranje plevela in odpornost na bolezn, ki se prenašajo s semeni, tako da so sorte pšenice odporne na pšenično trdo snet (*Tilletia caries*) in na prašnato pšenično snet (*Ustilago tritici*). Poleg pšenice pridelujejo tudi določene sorte rži, zimskega, jarega in pivovarskega ječmena, enozrne pšenice za jesensko setev in ovs. Zadnje čase so se začeli ukvarjati tudi z zimskim grahom kot stročnico. Izkazalo se je, da so na lahkih tleh te sorte zaradi močnega razvoja mladih rastlin bolj odporne in manj podvržene stresu zaradi suše kot poletni grah. Pri tem je najpomembnejši razvoj močnega belo cvetočega graha.

Kot neprofitna organizacija iščejo partnerje pri ekološkem razvoju rastlin za potrebe ekološkega kmetijstva med kmeti, predelovalci in rejci. Poleg tega jih zanimajo tudi podobne pobude in izmenjava

izkušenj. Dodatne informacije o njihovih sortah dobite na www.darzau.de ali po telefonu +49 5853-1319. Kontaktna oseba je Ulrich Quendt.

Avtor: Ulrich Quendt, Darzau

Prevod iz nemščine: Klavdija Černilogar

* * * * *

4. Seznanjanje strank z organskim: študija iz Romunije

Pukka Food, ena od prvih trgovin z organskimi izdelki v Bukarešti, ki sta jo aprila 2008 odprli dve mladi mami, Ileana Muntean in Bogdana Ghinescu, deluje več kot le z namenom prodaje organskih izdelkov. Skozi inovativne aktivnosti Pukka Food poskuša predstaviti informacije o organski in zdravi hrani širši publiki.

Vodenje organske trgovine v Romuniji je zahtevno in Ileana Muntean, ki od leta 2010 trgovino vodi sama, pravi: "Romuni niso pripravljeni plačati cene zdravega življenja." To pa je vseeno ne odvrne od informiranja strank: "Pripravljamo degustacije in diskusije, sodelujemo na sejnih. Letos smo organizirali tečaj priprave surove hrane in pripravili tudi nekaj primerov sladice iz surovih sestavin v šolah in vrtih.

Poleg že omenjenega je Pukka Food tudi partner programa Metabolic Balance (sl. uravnotežena presnova). To je "program prehrane za nadzor telesne teže in dobro počutje", ki so ga zasnovali zdravniki in znanstveniki z namenom ozaveščanja na področju prehrane in dajanja praktičnih nasvetov. Za Ileano Muntean je to sodelovanje razširitev prodaje. "Strankam, ki jih ta program zanima, nudimo dodatne informacije. Partner iz programa Metabolic Balance priporoča naše izdelke, saj je organska hrana zelo pomemben del njihovega sistema."

Trgovina ima info kotiček, kjer se lahko stranke poučijo o izdelkih, manjšo knjižnico, spletno stran, Facebook račun in spletno glasilo. Prodajalci strankam podajajo informacije o novih izdelkih in ekoloških problemih na splošno, bodisi skozi pogovor ali s pomočjo brošur, ki so na voljo v info kotičku.

Pred nekaj tedni so pri Pukka Food odprli spletno trgovino. Najbolje prodajani so lokalni izdelki, na primer jabolčni sok, izdelan v Malincravu in transilvanski feta sir iz bivoljega mleka, pa tudi posebni izdelki, ki jih ni lahko najti, kot sta kokosovo mleko in kvinoja. Z namenom vzdrževanja dobrih cen tujih izdelkov je 40% le-teh kupljenih neposredno od pridelovalcev in predelovalcev.

www.pukkafood.ro

Avtor: Sadia Robein, EkoConnect

Prevedeno iz angleščine: David Supan, lektorirala: Klavdija Černilogar

* * * * *

5. Krava – uničevalka podnebja???

Ne gre za kravo, temveč za industrijsko kmetijstvo, ki ogroža podnebje.

Anita Idel v svoji nedavno izdani knjigi goveda zagovarja. Na profesionalen in obenem ljubeč način poroča o bivolih v Brandenburgju, bizonih iz Norththine-Westfalie in govedih Nguni iz Namibije. Njeni izsledki izhajajo iz dejstev, s katerimi pojasni, zakaj goveda niso odgovorna za globalno podnebno katastrofo.

V zadnjih letih so bila goveda zaradi izpustov metana vedno znova označena kot uničevalci podnebja. Anita Idel pa v svoji knjigi pojasni, zakaj goveda sama po sebi ne morejo biti škodljiva za podnebje, s čimer pod vprašanje postavi govedorejo. Če se za pašo vodi trajnostna raba travnišč, do zloma podnebja ne pride, temveč se lahko s tem le pripomore k omejevanju podnebnih sprememb. Travnate površine – približno 40 % kopnega – vsebujejo precejšnjo količino ogljikovega dioksida v obliki humusa. Vsaka tona humusa zadrži 1,8 tone ogljikovega dioksida, ki bi se lahko sprostil v ozračje. Trajnostna raba pašnikov

pa pripomore k še boljšemu zadrževanju CO₂ kot druge oblike kulture zemlje. V nasprotju s človekom je govedo sposobno predelati hrano, ki jo pojedo, v mleko. Kot človek, se lahko govedo dodatno prehranjuje s sojo in žiti, kar prispeva k višji kakovosti pridelka, mleka in mesa. Pretirana raba koncentriranih krmil, sintetična gnojila za pridobivanje le-teh, sečnja gozdov in predelava travnikov v polja – vse to zagotovo pospešuje podnebne spremembe.

V svoji knjigi Anita Idel ugovarja zoper študijo Organizacije za hrano in kmetijstvo Združenih narodov (FAO) iz leta 2006, Dolga senca živine (ang. "The long shadow of livestock"). Zavrača vse splošno znane trditve o korelaciji med povečano pridelavo mleka in izpusti toplogrednih plinov. "Izvajalci študije niso bili dovolj pozorni na raznolikost načinov pridelave in stopnje njihovega poseganja v okolje, ker lahko prideš do zaključkov le s poznavanjem, koliko naravnih virov je bilo potrebno vložiti za določen rezultat." Boljši pridelek je lahko pričakovati le z večjo rabo krmil, kar izrablja vire in obenem v okolje izpušča plinasto ogljikovo kislino in smejalni plin. Po njenem mnenju ima tudi izračun v študiji šibko podlago, saj naj ne bi upošteval, kako močna je krma, niti življenjske dobe goved. Krave, hranjene s krmo, so veliko šibkejše, zato je potrebno vzrejati več telet.

www.anita-idel.de

Trajnostna raba travišč nikakor ni prijazna živalim. Anita Idel izpostavi sožitje človeka in živali, t.i. nizkostresno živinorejo (ang. the "Low Stress Stockmanship"), metodo nežnega ravnanja z govedi in spoštljivim zakolom – ustrelitev na pašniku. "Ne moreš biti ne zagovornik pravic živali ne mesojed ne oboje skupaj, da bi razumel, da ni nežnejšega načina uspavanja živali kot nenadna ustrelitev. Najbolje je, če žival leži: brez omejevanja gibanja, brez stresa v klavnici, preprosto – pok. Pogumno zapisana knjiga, vredna branja.

Dr. Anita Idel je veterinarica, glavna avtorica svetovnega kmetijskega poročila med leti 2005 in 2008. Je soustanoviteljica delavnice kritične veterinarske medicine, etične genetske mreže (Ethical Genetics Network) in združenja za ekološko rejo živali. Predava na Univerzi v Kasslu in deluje kot mediator.

Anita Idel: Die Kuh ist kein Klima-Killer. Metropolis Verlag, 200 strani. ISBN: 978-3-89518820-6. 18 evrov. V času redakcije je knjiga le v nemškem jeziku, v jeseni pa lahko pričakujete angleški prevod.

Avtor: Nora Petzold, EkoConnect

Prevod iz angleščine: David Supan, lektorirala: Klavdija Černilogar

* * * * *

6. forum ekološkega trženja v Varšavi s še več razstavnega prostora

Pod geslom: "Bio in komunikacija – Skupaj uspešni" so se srečali udeleženci iz skoraj 30 dežel že šestič v Varšavi. Medtem ko so dogodki obeležili enako število udeležencev, se je število razstavljalcev povečalo. Srečanje je pokazalo, zakaj mora biti ekološka pridelava pomemben del prihodnje politike in jasno povedalo, da se eko-trg na vzhodu Evrope dinamično razvija. 6. forum ekološkega trženja (FET) je bil prvič CO₂ nevtralen.

www.organic-marketing-forum.org

»Pomen Srednje in Vzhodne Evrope (SVE) za ekološki sektor stalno raste. Po eni strani nudi SVE možnosti kot trg za ekološke produkte, po drugi strani pa se vloga pomembnega dobavitelja surovin še povečuje in ponudba visoko kvalitetnih ekoloških živil v okviru velikih znamk ter privatnih znamk se povečuje,« povzema Bernhard Jansen, poslovodja organizatorja EkoConnect – Mednarodnega centra za ekološko kmetijstvo Srednje in Vzhodnje Evrope e. V. - svoje vtise s 6. foruma ekološkega trženja v Varšavi. Dvodnevno mednarodno srečanje proizvajalcev in trgovcev ekoloških produktov in surovin se je odvijalo 26 in 27. maja 2011 v Poljski prestolnici. S približno 370 udeleženci iz 27 držav se je ohranilo odziv lanskega leta. Razstavna površina se je pa povečala za 35 % in število stojnic je zraslo za slabo tretjino. Med njimi so bile tudi stojnice Poljske, Avstrije in Nemčije. Prvič je tudi zastopalo združenje več združb iz Osrednje

Azije ekološko pridelavo svoje regij. Povečano število obiskovalcev in razstavljalcev je prišlo iz rusko govorečih dežel. »Dobro vzdušje foruma kot tudi sofinanciranje poljskega kmetijskega ministrstva v sodelovanju s poljskim združenjem Polska Ekologia kažejo, da gre pozitiven razvoj ekološke pridelave na Poljskem naprej. Ekološki trg na vzhodu Evrope se nahaja na začetku dinamične faze razvoja,« pravi Bernhard Jansen.

»Zakaj ne gre brez ekološke pridelavi« je bil uvod Felixa Prinza zu Löwensteina (BöLW) v konferenco. Poudaril je to, da lakote na svetu ne bo rešila ne gensko manipuliranje in ne povečana vloga mehanizacije, temveč le tradicionalno kmetijstvo, ekološka pridelava in sprememba obnašanja potrošnikov. Poleg različnih prispevkov na temo trženja in upravljanja na vseh ravneh preskrbovalne verige so predvsem zelo informativni prispevki iz posameznih SVE dežel kot na primer Rusije, Bolgarije, Madžarske in Poljske kot tudi bolj strokovne teme naleteli na veliko zanimanje. Vzporedno s tem so se lahko udeležili delavnic in preverili svoje znanje o trajnosti in uporabe medijev, prav tako pa so se lahko udeležili šolske ure o zdravem prehranjevanju. V zaključnem nagovoru podjetji Bioconcept-Gardenia iz Poljske in Arize iz Nizozemske so opozorili na veliko možnost dolgotrajnega sodelovanja med vzhodom in zahodom. Spoštovanje in zaupanje med partnerji lahko deluje tudi zelo pozitivno na gospodarstvo.

S prvo nagrado v zaključnem tekmovanju »Best of Organic« je bilo nagrajeno podjetje LaSelva (Italija). Ostali nagradi sta dobili podjetji Bio Planet (Poljska) in Voelkel (Nemčija)

Prvič v zgodovini je bil forum CO2 nevtralen. S podporo Soil&More International iz Nizozemske bodo toplogredni plini foruma s pomočjo tako imenovanih emisijskih certifikatov nevtralizirani. Za izravnavo so uporabili emisijske certifikate iz projekta za zmanjšanje CO2 SEKEM iz Egipta.

Forum ekološkega trženja se je odvijal pod pokroviteljstvom poljskega kmetijskega ministrstva in IFOAM EU Group. EkoConnect je organiziral Forum v sodelovanju s poljsko ekološko zvezo Ekoland, poljsko državno svetovalno službo za kmetijstvo, Polska Ekologia in Organic Retailers Associationom. Več informacij na: www.organic-marketing-forum.org

Autor: Hans-Josef Brzukalla, EkoConnect

Prevod iz nemščine: Nejc Ložar

* * * * *

7. Trajnostna pridelava bio mleka v Armeniji

Povpraševanje po bio proizvodih ne narašča zgolj v Severni Ameriki, Aziji in Evropi, temveč tudi v manjših in manj razvitih deželah. Armenija je ena izmed njih.

Prehrambena industrija v Armeniji strmo raste. Prav tako visok je izvozni potencial kmetijskih pridelkov in živil ekološke pridelave, ki uspevajo v ugodnem podnebju. Že od leta 1995 spada živilskopredelovalna industrija med najpomembnejše panoge Armenije. Zaradi nerazširjene uporabe kemikalij v kmetijstvu ima država velik potencial na področju ekološkega kmetovanja.

Veliko obeta prav mlečna industrija. Trenutno obstaja v Armeniji 38 mlečnopredelovalnih obratov, ki proizvajajo klasične mlečne produkte. Vendar so zmogljivosti proizvodnje in predelovanja mleka še veliko večje, lahko bi zadostile domači potrošnji in izvozu (npr. v Gruzijo).

Photo: University of Kassel

Armenska državna kmetijska univerza je v tesnem sodelovanju z nemško Univerzo v Kasslu (natančneje z Oddelkom za ekološko kvaliteto živil in prehranjevalno kulturo) razvila načrt za poskusno učno ekološko mlekarno "Balahovit", ki se nahaja na severovzhodu regije Kotayk na 1500 m nadmorske višine.

Mlekarna je zgrajena in prenovljena po evropskih standardih. V Armenijo so bile sponzorsko poslani tudi mlečno predelovalne zmogljivosti, vključno s celotno tehniko, tako da študentje kmetijske univerze lahko spoznavajo in se učijo sodobnih postopkov predelovanja mleka. V okviru študijskega programa uporabnih bio znanosti je bil ustanovljen tudi laboratorij za kontrolo kakovosti.

Ekipa projekta je pri procesu predelave mleka pazila tudi na varčevanje z energijo in vodo ter uvedla HACCP-sistem. Za bližnjo prihodnost ostaja v načrtu mlekarno opremiti s sončnimi kolektorji, ki bodo

oskrbovali proizvodni del mlekarne z vročo vodo ter uvesti biološki čistilni sistem za ostanke mlečne proizvodnje. Vse te tehnologije bodo služile univerzitetni mlekarni kot model za druge mlekarne v regiji in celotni državi.

Univerzitetna mlekarna je začela pridelavo 6–7 različnih bio proizvodov: kisló smetano, matsun, mleko, ajran, skuto in sir ("Lori" in "Chanakh"). V načrtu je trajnostna nadaljnja proizvodnja, predvsem za učne namene pa tudi ostalo uporabo.

Nadaljnji cilj projekta je tudi zmanjševanje uvoza in spodbujanje izvoza bio mlečnih izdelkov.

Vodji projekta: Prof. Dr. agr. Angelika Plöger in Dipl. Ing. Sonika Aminforoughi, Univerza v Kasslu (Oddelek za ekološko kvaliteto živil in prehranjevalno kulturo)

Avtorica: Katja Bykova, EkoConnect

Prevod iz nemščine: Neja Morato Štucin

* * * * *

8. Čebele iščejo kmete

V času ko SPD (sindrom propadanja družin) grozi, da bo povzročil padec biodiverzitete in ekonomsko krizo v poljedelstvu – ki je odvisno od oprasaevanja žuželk – je nemško združenje Gäa lansiralo internetno platformo za čebelarje in kmete.

Projekt čebelarke platforme so razvili prejšnje poletje kot rezultat dialoga med Gäo in čebelarji. Čebelarjem in ekološkim kmetovalcem ponuja možnost priti skupaj in si izmenjati informacije in izkušnje. To omogoča spletna lista kmetovalcev in čebelarjev in možnost objavljajja informacij in pisanja. »Čebelarjem je težko najti prostor za panje, ki bi bil dovolj daleč od polj tretiranih s pesticidi in ostalimi kemičnimi pripravki, ki niso dovoljeni v ekološkem kmetijstvu in čebelarjenju. Po drugi strani pa je pridelava sadja in poljščin kot na primer oljne repice odvisna od oprasaevanja, zato je taka platforma lahko zanimiva tudi za kmetovalce, ki iščejo čebelarje,« razlaga Freia Böhm iz Gäe, ki je odgovorna za uveljavitev projekta. Spletnega seznama čebelarjev in ekoloških kmetovalcev, ki ponuja možnost izmenjave izkušenj, jim lahko pomaga pri vzpostavitvi kontakta.

Photo: Gäa e.V.

Uporaba platforme je zelo preprosta. Po izpolnitvi posebnega spletnega obrazca in izbiri ustreznega področja, "iskanje" ali "ponudba" lahko čebelar ali kmetovalec izpolni svoj profil in uporabi seznam v določeni kategoriji.

Platformo so zagnali na začetku tega poletja. Čeprav je njen doseg trenutno regionalen (samo kmetovalci iz Saške), jo nameravajo razširiti na celo Nemčijo. Medtem ko je namenjena vsem čebelarjem pa od kmetovalcev zahteva, da imajo Gäa certifikat. Freia Böhm pojasnuje: »V prihodnosti jo nameravamo narediti dosegljivo tudi drugim ekološkim kmetovalcem.«

Več informacij o združenju Gäa lahko najdete na: www.gaea.de, spletno platformo pa na strani: www.imker.gaea.de

Avtor: Sadia Robein, EkoConnect

Prevod iz angleščine: Nejc Ložar

* * * * *

9. Film "Prašičji biznis" v bran bio mesu

Zaradi januarskega škandala, ko so v Nemčiji v krmi, namenjeni piščancem in prašičem, našli rakotvorni dioksin, je film režiserke Tracy Worcester Prašičji biznis (Pig Business, 2009) zopet v središču pozornosti.

Tracy Worcester v svojem filmu ostro kritizira množično prašičerejo, svojo kritiko pa podkrepi z mnogimi argumenti: etičnimi, socialnimi, finančnimi, političnimi. Ne samo, da je taka reja kruta do živali, veliki proizvajalci mesa tudi ovirajo pravice potrošnikov do zdrave prehrane in ustvarjajo okoliščine, v katerih mali kmetje težko preživijo.

Tako Tracy Worcester skupaj z nekaterimi poslanci Evropskega parlamenta s pomočjo informacijske kampanje obvešča javnost, da evropski davkoplačevalci subvencionirajo industrijsko živinorejo, s tem pa na rob preživetja izrinjajo ostale, odgovornejše male proizvajalce mesa.

V filmu je tudi prikazano, kako veliki proizvajalci svinjskega mesa selijo svoje obrate v vzhodno Evropo, kjer so standardi nižji in delovna sila cenejša. Velik del filma je posnet ravno na Poljskem, kjer je največji pridelovalec svinjine na svetu Smithfields Foods ustanovil svoje prašičje farme.

Photo: Janne Brodin

Film omogoča pomemben vpogled v današnjo proizvodnjo mesa. Ker gre za kompleksno temo z mnogimi argumenti za in proti, je od vsakega posameznika odvisno, kakšno mnenje si bo izoblikoval. Omenjeni film si lahko brezplačno ogledate na uradni spletni strani www.pigbusiness.co.uk. Dokumentarec je posnet v angleškem in poljskem jeziku, na voljo pa so tudi nemški, madžarski, romunski, ukrajinski, ruski in slovenski podnapisi.

Avtorica: Katja Bykova, EkoConnect

Prevod iz nemščine: Neja Morato Štucin

* * * * *

10. Koledar dogodkov 2011

Datum	Dogodek	Kraj	Tema	Povezava/kontakt
07.09.	Valencija, Francija	Bio'n Days: Sejem o ekološkem poljedelstvu in varstvu, žetvi in prodaju ekoloških in naravnih produktov	Tema: vrednotenje tehničnih stranskih proizvodov ekološke hrane, kozmetike, tekstila in naravnih proizvodov. Cilj konference je informirati o novih tehnologijah ustvarjanja vrednosti v "odpadkih" in razviti sodelovanje med tehniko in gospodarstvom v Evropi	www.biondays.com
16.09. - 18.09.	Zakynthos, Grčija	Mednarodna konferenca o ekološkem poljedelstvu in kmetijskem turizmu v Sredozemlju	Cilj mednarodne konference je izboljšati znanstveni dialog kot tudi izmenjavo uporabnih informacij ter razširiti Know-How in inovacijske strategije o ekološkem kmetijstvu v sredozemskem podneblju.	www.abmconference2011.org
21.09.- 24.09.	Beograd, Srbija	2 nd BioBalkan Expo 2011	Stroji za procesiranje ekoloških živil in oprema za ekološko kmetijstvo, eko-kozmetiko, naravnih negovalnih sredstev ter digitalni in tiskani mediji o zdravem življenju.	www.alexpo.co.rs/2biobalkan2011.html
26.09. - 05.10.	Gyeonggi Paldang, Koreja	IFOAM-Svetovni ekološki kongres in 3. ISOFAR konferenca	Kongres IFOAM se ukvarja s praktičnimi vprašanji ekološke pridelave. Za znanstveno konferenco ISOFAR se lahko na temo "Organic is Life – Knowledge for Tomorrow" pošlje prispevke na	www.kowc2011.org www.isofar.org

			temo ekološkega kmetijstva.	
28.09.- 30.09.	Beograd, Srbija	CULINARIA sejem dobre hrane	Srečanje za trgovce s pijačo in hrano, katerih ciljna skupina so kupci iz srednje Evrope in odločevalci v prehranski industriji. Razstavljalci lahko predstavijo svoje izdelke.	www.culinariafinefood.com
02.10.	Augsburg, Nemčija	BioSüd	Strokovni sejem trgovcev z ekološkimi izdelki	www.biosued.de
08.10. 12.10.	Köln, Nemčija	Anuga	Vodilni svetovni sejem za maloprodajo, serviranje in catering.	www.anuga.de
11-10.- 15.10.	Dresden, Nemčija	Delavnica "Obežno ekološka pridelava ter predelava mleka in mesa z nizkim vložkom"	Cilj delavnice je spoznati udeležence z zahtevami, primeri dobre prakse ter možnostmi ter omejitvami obsežne in nizko vložne pridelave in predelave mesa in mleka po zakonih EU. Jezik delavnice je ruščina.	www.ekoconnect.org
14.10. - 16.10.	Lodz, Poljska	NATURA FOOD	Sejem za porabnike ekološke, tradicionalne in regionalne hrane	www.naturafood.pl
15.10. - 16.10.	Hannover, Nemčija	BioNord	Strokovni sejem za trženje ekološke hrane	www.bionord.de
27.10. - 30.10.	Waldorf School Hannover Maschsee, Nemčija	Mednarodna konferenca o praksah v biodinamičnem poljedelstvu	"Prihodnost je v koreninah" je moro te konference. Teme: kmetija kot individualna celota, gozdarstvo rastlinske družbe itn.	www.novembertagung.de
04.11. - 06.11.	Atene, Grčija	Biologica: ekološki sejem	Teme: nedavni razvoj in trendi v ekološkem poljedelstvu, prehrani, ekologiji in zdravju	www.biocluster.gr
14.11.- 15.11.	Praga, Češka	3. mednarodna znanstvena konferenca o ekološkem kmetijstvu	Nova spoznanja v raziskovanju ekološkega kmetijstva in znanosti za uporabo v območju srednje in vzhodne Evrope	www.ctpez.cz
15.11.	Praga, Češka	Biosummit 2011	"Ali potrebujeta Češka in EU ekološko kmetijstvo in hrano?" priložnost za srečanje in diskusijo med politiki, uradniki, znanstveniki, raziskovalci, proizvajalci ekološke hrane, managerji in poslovneži	www.ctpez.cz/biosummiteng.html

Prevod iz nemščine: Nejc Ložar

* * * * *

Iščem in ponujam:

Naše Novičke o ekološkem kmetijstvu v Srednji in Vzhodni Evropi dosežejo več, kot 7000 bralcev. Tudi zato, ker imamo veliko prostovoljnih prevajalcev, brez katerih bi bilo naše delo nemogoče. Za okrepitev naše ekipe iščemo prostovoljne prevajalce za prevajanje iz nemščine ali angleščine v slovenski, češki in madžarski jezik. Za dodatne informacije nam prosim pišite na: redaktion@ekoconnect.org.

Vam je bila vsebina EkoConnect Novic všeč?

To nas veseli, zato Vas naprošamo, da le-te posredujete zainteresiranim kolegom ter znancem. Če so Vam Novice posredovali in bi jih zdaj radi prejeli osebno, Vas prosimo, da nam pošljete elektronsko sporočilo z naslovom "Subscribe EkoConnect Infobrief" na redaktion@ekoconnect.org. Komentarje, priporočila, kritike ali priloge izboljšav lahko pošljete Email naslov: jolanda.devries@avalon.nl.

Če Novic ne bi več želeli prejemati, nam pošljite sporočilo z naslovom "Unsubscribe EkoConnect Infobrief".

S prijaznimi pozdravi,

Vaša redakcija Novic.

Avalon je mednarodna neprofitna organizacija z Nizozemske, ki se ukvarja s spodbujanjem ekološkega kmetijstva. Podpira podeželske skupnosti v srednje- in vzhodnoevropskih regijah ter s tem razvoj trajnostne podeželske družbe. Na ta način delujemo v dobro narave in okolja, socialnih pogojev in lokalnega gospodarstva, vedno v tesnem sodelovanju z lokalnimi organizacijami, skupnostmi, kmeti, oblastmi, itd.

Avalonova mreža

Eden naših najpomembnejših ciljev je medsebojno približati organizacije, vlade, univerze in strokovnjake, kar počnemo skozi informiranje in razprave o biološkem kmetijstvu in varovanju narave. Znanje in vzpostavljanje struktur, tržne mreže in razvoja igrajo pomembno vlogo v programu agrarne in okoljske politike. Aktivnosti obsegajo seminarje, trening za trenerje, demonstracijske kmetije, izgradnjo institucij ter podporne projekte.

S povezovanjem vseh udeleženi nastaja ogromna mreža preko 150 akterjev s področja eko kmetijstva, varovanja narave, bio raznolikosti in trajnostnega razvoja podeželja. Ta mreža med seboj in s strokovnjaki povezuje ljudi, ki so aktivni v Avalonovih projektih na evropski in mednarodni ravni. Avalon to mrežo spodbuja skozi komunikacijo in izgradnjo omrežij za krepitev kapacitet.

Članstvo

Želite postati del mreže? Prosim, izpolnite prijavnico na naši spletni strani (www.avalon.nl). Ste že član? Potem lahko povabite svoje sodelavce, prijatelje ali druge interesne skupine, naj se pridružijo.

EkoConnect je neprofitna organizacija s sedežem v Nemčiji, ki podpira izmenjavo informacij, znanj in izkušenj s področja ekološkega kmetijstva. Organizacija deluje kot mreža ljudi in organizacij aktivnih v bio sektorju v Zahodni in Vzhodni Evropi, z namenom srečevanja in medsebojnega sodelovanja.

Glavni namen je podpirati dejavnosti v smeri trajnostnega razvoja ekološkega kmetijstva v Srednji in Vzhodni Evropi, povezovati akterje in spodbujati dostopnost ekoloških proizvodov. EkoConnect je v tem smislu osrednja informacijska točka, daje priložnosti za srečevanje, izmenjavo izkušenj in nadaljnje izobraževanje ter podpira zasebne in javne ustanove pri izgradnji struktur, namenjenih ekološkemu kmetijstvu. EkoConnectu pri tem pomaga strokovni svet, ki mu svetuje pri vsebinskih in strateških vprašanjih.

Članstvo

Člani EkoConnecta so strokovnjaki in organizacije iz vse Evrope, ki imajo dolgoletne izkušnje z vzpostavljanjem struktur ekološkega kmetijstva, pa tudi nestrokovnjaki, ki se zanimajo za bio področje ali ga želijo podpreti. Če želite podpreti naše deli, lahko to storite tako, da postanete „podporni“ ali „redni“ član. Prosim, izpolnite prijavnico na naši spletni strani (www.ekoconnect.org). Ste že član? Potem lahko k članstvu povabite svoje sodelavce, prijatelje ali druge interesne skupine.